

stichting orgelkring "hendrik niehoff"

gevestigd te 's-hertogenbosch

Programma van het concert in de Sint-Janskathedraal te 's-Hertogenbosch
op dinsdag 13 juli 2021 om 20.00 uur door **Véronique van den Engh**

Véronique van den Engh werd in 's-Hertogenbosch geboren. Ze kreeg, na een aantal jaren pianoles, op 14-jarige leeftijd haar eerste orgellessen van haar oom Aat Broersen in Haarlem. Na haar Gymnasium B opleiding ging ze studeren aan het Brabants Conservatorium in Tilburg. Ze behaalde daar als leerling van Maurice Pirenne het diploma Docerend Musicus in juni 1989 en een jaar later het diploma Uitvoerend Musicus voor orgel. Bij Cees Rotteveel studeerde zij koördirectie, waarvoor ze in juni 1988 afstudeerde. Sinds augustus 1989 is zij als docent verbonden aan de Schola Cantorum van de Sint-Janskathedraal te 's-Hertogenbosch. Bij de Schola Cantorum was zij tevens meer dan twintig jaar assistent-dirigent. Gedurende vijftientwintig jaar was zij in de Sint-Jan assistent-organist. Op 1 februari 2008 volgde zij Maurice Pirenne op als organist van de Kathedrale Basiliek van Sint-Jan te 's-Hertogenbosch.

In samenwerking met de Schola Cantorum speelde zij in de vier patriarchale basilieken in Rome, in Mainz, Brussel en Edinburgh. Zij is voorzitter bij de Stichting Orgelkring "Hendrik Niehoff" en bestuurslid bij de Stichting *Maurice Pirenne*. In juni 2014 verscheen haar eerste cd 'Imposant', in juli 2015 haar tweede cd 'Allure' en in mei 2017 haar derde cd 'Illuster'. Op de cd's staan diverse orgelwerken, gespeeld op het monumentale groot orgel van de Sint-Janskathedraal. De cd's ontvingen hoge waarderingen in de vakpers. Zij nam het initiatief tot het tot stand komen van en werkte mee aan het boek: 'Het groot orgel van de Sint-Janskathedraal, De Nachtwacht van 's-Hertogenbosch', dat in november 2016 verscheen. Composities van haar verschenen in het tijdschrift 'Muziek en Liturgie' (april 2018) en in 'Nieuwe voorspelen & begeleidingen bij het Liedboek' (2021).

Voor meer informatie zie: www.veroniquevandenengh.nl

Toccata in e-mineur, opus 29	Joseph Callaerts	1830-1901
Partita: Wer nur den lieben Gott lässt walten	Georg Böhm	1661-1733
Echofantasia XI	Jan Pieterszoon Sweelinck	1562-1621
Fortuna d'un grand tempo	Josquin Desprez	c.1450/1455-1521
Toccata und Fuga in d- moll, BWV 565	Johann Sebastian Bach	1685-1750
Andantino(Cantabile), opus 2	Charles Tournemire	1870-1939
Pièce heroïque	César Franck	1822-1890
Ballo del Granduca	Jan Pieterszoon Sweelinck	1562-1621
Uit Suite gothique: Toccata	Léon Boëllmann	1862-1997

Voor overige orgelconcerten in de serie Hendrik Niehoff: zie www.stjanskathedraal-orgelconcert.nl
Orgelconcerten in de regio: www.brabantorgel.nl

Toelichting

Callaerts: Callaerts begon al jong als koorzanger in de Antwerpse kathedraal en werd daar later de organist-titulaire. Hij heeft vele werken gecomponeerd, waaronder de nodige orgelwerken. Na een lang zwijgen van het monumentale orgel vanwege alle coronamaatregelen, beginnen met deze feestelijke toccata de orgelconcerten in de Bossche kathedraal weer!

Böhm: Een koraalpartita is een reeks variaties over een lied. Deze partita heeft 7 variaties.

Sweelinck: Dit jaar is het Sweelinckjaar. 400 jaar geleden overleed deze grootse componist, die ooit op het briefje van 25 gulden prijkte. Vandaar twee stukken van hem op dit programma. Als eerste een fantastische fantasie met speelse echo's op verschillende manieren: hard-zacht, laag-hoog of in de verschillende stemmen.

Josquin Desprez: Terwijl de schilders Jeroen Bosch en Da Vinci overbekend zijn, is de muziek uit die tijd dat veel minder. Toch is muziek rond 1500 even indringend. Architectonisch vernuft, klaarheid en fijngevoelige expressie kenmerkt deze composities. Josquin is de grootste componist uit die tijd. Dit jaar herdenken we hem vanwege zijn overlijden 600 jaar geleden. Fortuna d'un gran tempo werd gepubliceerd in 1501. Het is een driestemmig tekstloze korte compositie, vandaag gespeeld op orgel.

Bach: Dit stuk is een van de highlights van de orgelmuziek. Het is een dermate sterk stuk dat er vele bewerkingen voor geschreven zijn, van gitaar tot symfonieorkest. Het stuk wordt op heel veel verschillende manieren gespeeld, maar bijzonder is dat het stuk meestal toch in zijn kracht blijft. Een toccata is een virtuoze, fantasie-achtige instrumentale compositie zonder vaste vorm. In een fuga wordt het thema eerst eenstemmig voorgesteld. In deze fuga is het thema eerst te horen in de tenor, daarna in de alt, vervolgens in de sopraan en dan wat later in de bas. Daarna keren de thema's in de verschillende stemmen steeds terug. Het thema van deze fuga is zeer herkenbaar en daardoor gemakkelijk te herkennen. Een compositie, waarvan vooral de eerste maten door menigeen gekend en herkend worden. De compositie is echter veel meer dan deze eerste alom bekende eerste maten.

Tournemire: Was korte tijd een leerling van Franck. Dit is een vroeg werk van Tournemire, die de opvolger was van César Franck als organist van de St. Clothilde in Parijs.

Franck: Dit stuk is gecomponeerd voor de opening van het Trocadero bij de wereldtentoonstelling in Parijs in 1878. Voor de enorme concertzaal daar werd een nieuw groot orgel gebouwd door Cavaillé-Coll. Franck heeft dit stuk daar zelf voor het eerst uitgevoerd. Pièce Heroïque is gebaseerd op twee thema's: het eerste strijdlustig in mineur, begeleid door een drumbeat motief, het tweede troostend in majeur. Beiden komen aan het eind triomfantelijk terug, het tweede als slotkoraal. Somberheid, ontzag, angst, hoop, schoonheid, vreugde, grandeur, pracht en extase heeft Franck meesterlijk samengebracht in Pièce Heroïque.

Sweelinck: Dit stuk bestaat uit variaties op het danslied, ballo, van Emilio Cavaleri voor het huwelijk van de groothertog, Granduca, Ferdinand van Toscane met Christine van Lorraine in 1589. Het werd een populair lied dat zich over Europa verspreidde en zo ook bij Sweelinck kwam. Vóór de 4 variaties klinkt het danslied.

Boëllmann: De Suite Gothique is het bekendste werk van Boëllmann, wat hij schreef in 1895. De bekende Toccata is een feestelijke, indrukwekkende afsluiting van de Suite. Het heeft een spannend, bijna spookachtig, motief in het pedaal wat nog lang in het geheugen blijft zitten. De complete suite gespeeld op het monumentale orgel is op mijn cd 'Imposant' te beluisteren.